

vaa nähdä, kun siskojamme vielä höllöttelee kaikissa hollirooleissa ja muissa kristillisissä nuorisoyhdistyksissä. He eivät näe, kuinka luokkansa toverit ponnistelevat heidänkin edestä.

Siis paljon on vielä tehtävää työläisnaisten keskuudessa, saadessa heidät ymmärtämään asemansa ja saadessa mukaan siihen jaloon yhteispyrintöön, joka poistaa kurjunden taakan työväenluokan hartijoita. Siksi siihen tarvitaan kaikki mukaan vaatimaan oikeutensa, sillä me emme saa porvarihallitukselta mitään armosta, vaan pakosta.

Työläisnainen voi laajentaa tietovarastoaan kirjallisuuden kautta ja tilaamalla työväenlehtiä, sekä lukemalla niitä. Siksi otkoon meillä sydämen asiana, että hankimme jokainen yhden uuden tilaajan lehdellemme ja siten saamme luokkamme rivit laajennetuiksi.

Betty.

HEIKKOJEN JUHANNUS.

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

ta kaksi, mutta niin pitkää vuotta. Olen oppinut elämästä paljon täällä köyhämatalolla. Kuulkaa lapset, mitä kerron. Vaikka ilta tummenee ja kaikki käyvät levolle, valvon ajatellen menneitä elämäni. Kuivaa kannikkaa olen aina jyränyt, orjan lailla ahkerasti tehnyt työtä, aamun ensi säteitten koittaessa noussut ylös, raatanut pitkät päivät ja toisinaan yötkin. Sitä samaa on lapseni ja lasten lapset tehneet ja meillä jokaisella irvistää köyhyys ja puute joka puolelta. Tuska ja huoli, alituinen raskas työ on tappanut mieheni. Lapsistani, joita oli kahdeksan, on vaan Kristian ja Konsta elossa. Siskoilla, veljillä ja vanhemmillä sama kohtalo. — Kurjaa on ollut. — Elon ihannudesta ja yllytydestä ei ollut meillä aikaa ottaa osaa. Vaikka viehättävän ihanaa laulua soitteli vapaa tuuli. Luonnon kotilehto kutsui ihmislapsia leikkiin. Kuinka usein tekikään mieleni mennä uimaan, soutelemaan, marjaan ja leikkiin monenmoiseen, mutta — suuret surujen sumut ja huolet peittivät ihanat toiveet. Ei ollut aikaa, täytyi tehdä työtä, työtä. Aamusta iltaan, päivästä toiseen. Ja tässäkö on minun palkkani — istua vaivaistalossa nuikkua armon leipää syömässä?

Vanhus vaikeni hetkeksi, suoristi vartaloaan ja otsansa ikään kuin kirkastui, hän otti pojanpoikansa kädestä kiinni, jatkuen. "Kuule, Ale, tuo virsi soitui niin kauniilta, sen sävel lieveli sydäntäni, mutta uskoa virsien sanoihin, en enään voi — en saata, vaikka olen haudan partaalla. Turhaa on minulle olleet aamu- ja iltarukoukset, mitä neiti on täällä pitänyt. Käyhän täällä pastorikin saarnaamassa silloin tällöin. Mutta minulla on omat ajatukset elämästä ja sen kulusta. En pelkää kuolemaa. Se on luonnollista ja tervetullut heikoille vanhukseksi. Vaan ennenkuin kuolen, tahtoisin huutaa teille kaikille: Paljastakaa valheet ja totuutta puoltakaa! Vapaiksi orjat, pois

pelko ja toivottomuus. Vaikka taivas on musta, minä alkää epäilö, rientäkää ja taistelkaa vapauden puolesta. Työkansa! käsi käteen tarttukaa ja luokkaa uusi yhteiskunta. Pois vanhat virret ja pappien valhetulvat ja ympäri maailman laulakaa ja soitakaa vapauden lauluja. Se vanhankin rintaa riemastuttava, joka on toivonnut vapautta ja yrittänytkin puhua siitä joskus, mutta on aina tukahutettu, tuomittu niskoittelusta ja napinasta. Taas on puutteessa ja orjuudessa tällustellut vuosikansia, mutta kukaan ei voi estää ketään ajattelemasta. Kun kärsimysten

mitta on täysi ja kyynelheitä viljalti kylvetty — aukeene vihdoin silmät köyhiltäkin. Missä todellinen syy on kurjunteemme? Olen tavan vuoksi jo nuorempa-

siitä ja tätä pastoria ja saarnaajaa, mutta vuosi vuodelta se alkoi tympäsemään. Köyhällä on aina sortajansa, tuomitsijansa ja keritsijänsä.

Kuitenkin olen rinnassani kantanut vihaa kaikelle vääryydelle ja sortajille. Kuka näyttää kansan kärsimyksistä ja työstä tulokset? Sanoppas, Ale!"

Vanhus vaikeni ja odotti vastusta. Huoneessa oli niin hiljaisia, että ei hiiskaustakaan kuulunut. Muut huoneessa olijat kuuntelivat tarkkaan mummuun puhetta ja näyttivät kaikki olevan samaa mieltä tässä puheen pitäjän kanssa.

"Herrain kukkaroon ovat iso äiti-rakas minunkin pennoseet menneet. Kiitän neuvostanne. Nyt ei kodissani tästä lähien enää kirkossa käynyt, kuunnellut enää veisata virsiä. Opetan lap-

silleni unsia työväen omia valheita, mutta vuosi vuodelta se alkoi tympäsemään. Köyhällä on aina sortajansa, tuomitsijansa ja keritsijänsä.

"Osaanko yhtään sellaista uutusta laulua?" kysyi vaakas. "Osaat muuntaa ja tyttö osaa myös, ainakin yhden. Marjatta, kuulappas isän kanssa nyt äidin opettama laulu: Työn orjat, sorton yöstä nouskaa!"

Yhtenä lauloi nyt isä ja tytär sellaista laulua, mitä ei ennen koskaan ollut näiden seinien sisällä laulettu. Huoneen oveile oli kertynyt toisista huoneista meliasta väkeä kuuntelemaan. Siinä oli hoitajakin, mutta ei kehduunut tulla kieltämään, vaikka silmänsä leimusiivat vihasta.

"Laulakaa tuota laulua hallelalukin, kun minun ruumiini laskette maan poveen. Se oli aivan kuin ruokaa nälkäiselle sydämelleni, että vihdoinkin kansa herää ja maan lapset käyvät

TOVERIA LEVITTÄMÄÄN

On itsestään selvää, että kaikki Toverittaren tilaajat ja kannattajat huolehtivat siitä, että Toveritar saapuu vähintäänkin **JOKAISEEN TYÖLÄISPERHEESEEN TÄLLÄ MANTEREELLA** ja keneillä suinkin on siihen mahdollisuus, tilaa sen myöskin Suomeen sukulaisilleen ja tuttavilleen. Tällöin ei ole unhotettava, että

TOVERI on ainoa suomalainen päivälehti täällä "Lännen Kultalassa", joka päivittäin tuo tuoreimmat uutiset niistä mielenkiintoisista tapahtumista, mitä täällä laajassa lännessä "puustataan". **TOVERI MYÖS MENEE SUOMEEN**, siis sopiva lähettää sukulaisille ja tuttaville Suomeen.

Toverin tilaushinnat ovat:

Yhdysvalloissa:	
Yksi vuosikerta	\$4.00
Kuusi kuukautta	2.25
Kolme kuukautta	1.35
Yksi kuukausi50
Suomeen ja muulle ulkomaille:	
Yksi vuosikerta	\$6.50
Kuusi kuukautta	3.50

Toverittaren tilaushinnat ovat:

Yhdysvalloissa:	
Yksi vuosikerta	\$1.00
Kuusi kuukautta60
Canadaan:	
Yksi vuosikerta	\$1.25
Kuusi kuukautta75
Suomeen:	
Yksi vuosikerta	\$1.50
Kuusi kuukautta80

Toverin johtokunta on päättänyt antaa lahjana kirjallisuutta jokaisesta Toverin puolen- ja kokovuoden tilauksesta, tilaajan valinnan mukaan. Lahjapalkkioiden jako alkaa t.k. 15 päivästä ja kestää ensi toukokuun 15 päivään.

Tilaajat ovat oikeutetut saamaan lahjapalkkioita seuraavasti:

Toverin vuosikerran uudesta tilauksesta	\$1.25	arvosta kirjallisuutta.
Toverin vuosikerran uudistuksesta	\$1.00	arvosta kirjallisuutta.
Toverin ½ vuosikerran uudesta tilauksesta	75 sentin	arvosta kirjallisuutta.
Toverin ¼ vuosikerran uudistuksesta	50 sentin	arvosta kirjallisuutta.
Asiamiehille myönnetään lahjapalkkiosta huolimatta tavalliset ehdot.		
Tilaajat saavat tehdä kirjallisuuden valintansa seuraavasta luettelosta:		

Sota—Minkätähden?	\$1.00
Työn orjat	1.00
Työväen laulukirja (nuottipainos)	1.00
Painajainen	1.25
Tietokirja työläisille60
Työväestö polttokassa50
Kivihilienkalvat50
Totta toinen puoli50

Mailman vallankumoukset50
Sara Kivistö50
Jumalan Karitsat40
Syytön35
Lasten laulukirja35
Naurava maa25
Laki ja valkoinen orjuus15
Kuoppasääli10

Ryhdytäänkö kautta koko linjan tarmokkaaseen ja järjestelmälliseen toimintaan lehtemme levittämiseksi, niin pian saamme nähdä tuloksia yhteisistä ponnistuksista.

Jokainen, joka tilaa Toverin, voipi ylläolevaan luetteloon merkitä ne lahjakirjat, mitkä hän on oikeutettu saamaan tilauksen mukana ja jollei satu asiamiehimme sentuville, niin täyttää allaolevan tilauslistan ja lähettää luetteloa yhteisessä sen osoitteella:

TOVERI, Box 99, ASTORIA, ORE.

Tilaus,

Lähtän tähän mukaan rahaa \$..... lähettäkää osoitteellani Toveri.....vuodeksi, Toveritar.....vuodeksi, sekä merkitsemäni lahjakirjat.

Nimi

Osoite